

Brüssel, 20. mai 2022
(OR. en)

9363/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0160(COD)

ENER 186
CLIMA 227
CONSOM 127
TRANS 307
AGRI 211
IND 188
ENV 462
COMPET 359
ECOFIN 463
RECH 261
CODEC 762
IA 78

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	19. mai 2022
Saaja:	Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 222 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 222 final.

Lisatud: COM(2022) 222 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.5.2022
COM(2022) 222 final

2022/0160 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Euroopa rohelises kokkuleppes on puhtale energiale ülemineku keskmesse seatud energiatõhusus ja taastuvenergia. Pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse tekkinud rahvusvahelised pinged, üldine geopoliitiline kontekst ja väga kõrged energiahinnad on süvendanud vajadust kiirendada energiatõhususe parandamist ning taastuvenergia kasutuselevõttu liidus eesmärgiga luua kolmandatest riikidest sõltumatum energiasüsteem. Kiirendades roheüleminekut taastuvenergiale ja suuremale energiatõhususele, saab vähendada heitkoguseid ja sõltuvust imporditud fossiilkütustest ning tagada taskukohased energiahinnad Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele kõigis majandussektorites.

Liidu energiatõhusus- ja taastuvenergiaeesmärgid peaksid kajastama tungivat vajadust kiirendada energiatõhususe parandamist ja taastuvenergia kasutuselevõttu ning seetõttu tuleks neid eesmärgi suurendada. Läbivaadatud eesmärkidega asendatakse muudetud eesmärgid, mis esitati 14. juulil 2021 vastu võetud ettepanekutes sõnastada uuesti energiatõhususe direktiiv 2012/27/EL¹ ja muuta direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta².

Võttes arvesse, et hoonete arvele langeb 40 % tarbitavast energiast ning 36 % energiaga seotud otsesest ja kaudsest kasvuhoonegaaside heitest, on vaja suurendada hoonete päikeseenergiaseadmete kasutuselevõttu. See on üks kiiremaid viise taastuvenergia laialdaseks kasutuselevõtuks, fossiilkütuste kasutamise vähendamiseks hoonetes ning nende energiatarbimise CO₂ heite vähendamise ja elektrifitseerimise kiirendamiseks.

Lisaks peetakse taastuvenergiasse ja sellega seotud taristusse investeerimisel üheks peamiseks takistuseks pikki ja keerulisi haldusmenetlusi. Komisjoni tellimisel koostatud ja koos käesoleva ettepanekuga avaldatud uuringu „RES Simplify“ vahearuandest³ selgus, et haldusküsimused ja võrguga seotud probleemid moodustavad ligikaudu 46 % kõigist tuvastatud tõketest ning tulevikus see osakaal tõenäoliselt suureneb. Mõne laialt levinud taastuvenergiatehnoloogia, näiteks tuuleenergia ja päikesepaneelide puhul muutuvad halduslikud takistused määravamaks kui muud liiki tõkked. Kuna taastuvenergiatehnoloogia areneb ja projektid muutuvad vähem sõltuvaks toetuskavadest, muutuvad energiasüsteemi ümberkujundamise edenedes halduslikud takistused üha olulisemaks.

Kõige levinumad taastuvenergiaprojektide haldusmenetlusega seotud takistused, mis tehti kindlaks uuringus „RES Simplify“,⁴ on liigne bürokraatia, läbipaistmatud protsessid, õigusliku sidususe puudumine ning puudulik ja ebamäärane raamistik ja suunised, mis viivad selleni, et pädevad asutused tõlgendavad kehtivaid õigusakte erinevalt.

Teine peamine takistus taastuvenergiakäitiste kasutuselevõtul on sellega vastuolus olevad avalikud hüved. Eelkõige kehtib see tuuleenergia, geotermilise energia ja hüdroenergia ning päikeseenergia kohta. Kõige olulisemad neist on seotud keskkonnakaitse (elurikkus ja

¹ COM(2021) 558.

² COM(2021) 557.

³ „Technical support for RES policy development and implementation – Simplification of permission and administrative procedures for RES installations (RES simplify)“ (Tehniline tugi taastuvate energiaallikate poliitika väljatöötamiseks ja rakendamiseks – taastuvenergiakäitiste loa- ja haldusmenetluste lihtsustamine (RES Simplify)), <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>.

⁴ Uuringus „RES Simplify“ tehakse kindlaks ja järjestatakse eri liiki halduslikud takistused, millega taastuvenergiaprojektid kokku puutuvad. Uuringu „RES Simplify“ vahearuanne, lk 14–16.

ohustatud liikide kaitse ning veekogude kaitse), muude maakasutusviiside ning sõjaliste ja õhukaitseküsimustega.

Muud uuringus tuvastatud takistused on seotud poliitikakujundajate toetuse puudumisega või avaliku või erasektori asutuste või avalikkuse enda pikaajalise vastuseisuga.

Lisaks on kindlaks tehtud, et võrguühenduste ja käitamiskorraga seotud probleemid mõjutavad tõsiselt taastuenergia kasutuselevõttu mitmes liikmesriigis.

18. jaanuaril 2022 algatas komisjon tagasisidekorje ja avaliku konsultatsiooni, et koguda sidusrühmadelt tagasisidet taastuenergiaprojektide loamenetluste kohta⁵. See avalik konsultatsioon korraldati loamenetlusi ja energiaostulepinguid käsitleva komisjoni soovitusetevalmistamise raames. Kõnealne soovitus võeti vastu 18. mail koos käesoleva ettepanekuga. Selle avaliku konsultatsiooni tulemused kinnitavad, et halduslikud takistused on peamine kitsaskoht taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutuselevõtu kiirendamisel (üksikasjalikum teave on esitatud allpool punktis 3).

Nende takistuste tõttu võib taastuenergiaprojektide elluviimisele kuluda kuni kümme aastat. Taastuenergiaprojektide kiirema elluviimise eeltingimus on seega lihtsamad ja lühemad loamenetlused, nagu on märgitud teatises „REPowerEU“⁶. Ettepaneku eesmärk on kooskõlastatud ja ühtlustatud viisil veelgi lihtsustada ja lühendada kogu ELis taastuenergiaprojektide suhtes kohaldatavaid halduslikke loamenetlusi. See on vajalik taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks kogu ELis, et tagada ELi kõrgete 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide ning 2050. aastaks kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamine.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva ettepanekuga muudetakse kehtivat direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta. See tugineb olemasolevale raamistikule, mille eesmärk on lihtsustada taastuenergiaprojektide haldusmenetlusi ning millega kehtestatakse muu hulgas taastuenergiajaamade suhtes kohaldatava loamenetluse maksimaalne kestus. Praeguses geopoliitilises olukorras on siiski vaja võtta lisameetmeid, et veelgi suurendada taastuenergia pakkumist liidus. Eelkõige on vaja tõhusamaid meetmeid, et kiirendada uute taastuenergiajaamade rajamist või olemasolevate käitiste kohandamist käsitlevaid loamenetlusi.

Lisaks peab liidu taastuenergiaeesmärk olema kõrgem. 14. juulil 2021 direktiivi (EL) 2018/2001 muutmise kohta vastu võetud ettepaneku⁷ artikli 1 lõike 2 punktis a tõsteti seda eesmärki juba 32 %-lt 40 %-le. Võttes aga arvesse elektri-, kütte- ja transpordisektoris kasutatavate fossiilkütuste turutingimustes pärast seda toimunud radikaalset muutust, sealhulgas seoses hinnatõusu ja ELi vajadusega järk-järgult lõpetada sõltuvus Venemaalt imporditavast energiast, tuleb 2030. aasta taastuenergiaeesmärki tõsta 45 %-ni, et taastuenergia aitaks rohkem kaasa nimetatud eesmärgi saavutamisele ja ka konkurentsivõimeliste energiahindade tagamisele.

Käesoleva ettepanekuga muudetakse ka direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta. See tugineb olemasolevale hoonete energiatõhususe ja taastuenergia raamistikule. Sellega kehtestatakse liikmesriikidele kohustus edendada päikeseenergiaseadmete paigaldamist hoonetele.

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13334-Renewable-energy-projects-permit-granting-processes-&-power-purchase-agreements_et.

⁶ REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohasema ja kindlama ja kestlikuma energiavarustuse tagamiseks (teatis „REPowerEU“), COM(2022) 108 final.

⁷ COM(2021) 557.

14. juulil 2021 energiatõhususe direktiivi uuesti sõnastamise kohta vastu võetud ettepaneku artikli 4 lõikes 1 tõsteti juba liidu 2030. aasta energiatõhususeesmärki 9 %-ni võrreldes 2020. aasta võrdlusstsenaariumi prognoosidega. Võttes aga arvesse kõrgeid energiahindu ja turutingimuste radikaalset muutust, millega kaasneb energiatõhusust parandavate meetmete suurem kulutõhusus ja vajadus lõpetada liidu sõltuvus fossiilkütustest ja energiaimpordist Venemaalt, tuleb 2030. aasta energiatõhususeesmärki tõsta 13 %-ni, et tagada selle eesmärgi ja CO₂ heite vähendamise eesmärkide kiire ja kulutõhus saavutamine. Seepärast muudetakse ettepanekuga ka direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, et suurendada energiatõhusust ja tõsta liidu 2030. aasta energiatõhususeesmärki.

Komisjon teatab kaasseadusandjatele, et:

- juulis direktiivi (EL) 2018/2001 muutmise kohta vastu võetud ettepaneku artikli 1 lõike 2 punkt a tuleks lugeda asendatuks käesoleva ettepaneku artikli 1 lõikega 2.
- käesoleva ettepaneku artiklit 2 tuleks lugeda lisatuks 15. detsembril 2021 esitatud ettepanekule direktiivi 2010/31/EL uuesti sõnastamise kohta⁸. Seega, kui ettepanek vastu võetakse, peaks see kajastuma kõnealuses uuesti sõnastatud direktiivis.
- käesoleva ettepaneku artiklit 3 tuleks lugeda 14. juulil 2021 direktiivi 2012/27/EL uuesti sõnastamise kohta esitatud ettepaneku artikli 4 lõiget 1 asendavaks. Seega, kui ettepanek vastu võetakse, peaks see kajastuma kõnealuses uuesti sõnastatud direktiivis.

• **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on kooskõlas laiema algatuste kogumiga, mille eesmärk on suurendada liidu energiaalast vastupanuvõimet ja valmistada võimalikeks hädaolukordadeks, nimelt komisjoni paketi „Eesmärk 55“ ettepanekutega, eelkõige direktiivi (EL) 2018/2001 läbivaatamisega ning direktiivide 2010/31/EL ja 2012/27/EL uuesti sõnastamisega.

Pärast hiljutisi geopoliitilisi sündmusi avaldas komisjon 2022. aasta märtsis teatise „REPowerEU“. Kooskõlas teatisega „REPowerEU“ on komisjon avaldanud soovitusi taastuvenergiaprojektidele loa andmise menetluste kiirendamise kohta koos suunistega, mis aitavad liikmesriikidel kiirendada taastuvenergiajaamadele lubade andmist. See annab liikmesriikidele vahendid, et juba hakata lühendama taastuvenergiajaamasid käsitlevate taotluste heakskiitmiseks kuluvat aega ja seega kiiresti reageerida enneolematule energiakriisile, mille on põhjustanud praegune geopoliitiline olukord. Lisaks esitab komisjon käesoleva ettepaneku, et tagada projektide lihtsam ja kiirem heakskiitmine kogu liidus. See, et soovitusi järel esitatakse õigusakti ettepanek, annab projektiarendajatele ja investoritele suurema kindluse, samal ajal kui liikmesriigid peaksid juba vastavalt soovitusetele liikuma loamenetluste kiirendamise suunas. Lisaks võib soovitusi kiirel ja tõhusal rakendamisel olla oluline roll selle tagamisel, et liikmesriigid täidavad käesolevast ettepanekust tulenevaid uusi kohustusi.

Ettepaneku eesmärk on muuta veelgi sujuvamaks taastuvenergia suhtes kohaldatavate loamenetluste eri etappe, sealhulgas võimaliku keskkonnamõju hindamist. Taastuvenergia- ja keskkonnapoliitika eesmärgid on omavahel tihedalt seotud, kuna mõlemal on sama üldeesmärk, milleks on kliimamuutuste leevendamine. Ettepanekuga tugevdatakse rolli, mida liikmesriikide poolt tehtavad kavade või programmide Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/42/EÜ⁹ kohased keskkonnamõju hindamised taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamisel võivad täita, eelkõige seoses taastuvenergia eelisarendusalade

⁸ COM(2021) 802.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta.

kindlaksmääramisega. Ettepanekuga nähakse ette ka konkreetne loamenetluste raamistik taastuvenergia eelisarendusaladel ja väljaspool neid alasid asuvate üksikute taastuvenergiaprojektide jaoks. Selline raamistik ühendab tõhusal viisil vajaduse anda kiiresti ja lihtsalt luba enamikule projektidele, mis tõenäoliselt keskkonnariske ei põhjusta, ning kõrge kaitsetaseme, tagades kõige probleemsemate projektide põhjalikuma kontrolli.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek põhineb kahel õiguslikul alusel:

– Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL)¹⁰ artikli 194 lõige 2, milles on sätestatud õiguslik alus ettepanekute tegemiseks selliste meetmete kohta, millega arendatakse uusi ja taastuvaid energiaallikaid ning edendatakse energiatõhusust, mis on ELTLi artikli 194 lõike 1 punktis c sätestatud liidu energiapolitiika eesmärgid;

– ELTLi artikli 192 lõige 1, mis on liidu keskkonnavalase õigustiku kohaldamise muutmise õiguslik alus.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Vajadus ELi tasandi meetmete järele

Liikmesriigid üksi ei suuda saavutada kestliku taastuvenergia kulutõhusat, kiiret ja ulatuslikku kasutuselevõttu kooskõlas Euroopa roheline kokkuleppe ja ELi teatise „REPower EU“ eesmärkidega. Vaja on ELi tasandi lähenemisviisi, et motiveerida erineva ambitsioonikusega liikmesriike koordineeritud viisil kiirendama energiasüsteemi ümberkujundamist fossiilkütustel põhinevalt traditsiooniliselt energiasüsteemilt lõimitumale ja energiatõhusamale taastuvenergial põhinevale energiasüsteemile.

Võttes arvesse liikmesriikide energiapolitiika erinevusi, aitavad ELi tasandi meetmed, mida toetab tugev juhtimisraamistik, suurema tõenäosusega saavutada ELi kliimaeesmärki ja vajalikku suuremat taastuvenergia kasutuselevõttu kui üksnes riigi või kohaliku tasandi meetmed.

Pikad ja keerulised haldusmenetlused on peamine takistus taastuvenergiasse ja sellega seotud taristusse investeerimisel. Loamenetluste kestus ja keerukus on taastuvenergia tehnoloogiate ja liikmesriikide lõikes väga erinev. Kuigi liikmesriigid võivad võtta meetmeid riiklikul tasandil esinevate takistuste kõrvaldamiseks, on vaja kooskõlastatud Euroopa lähenemisviisi loamenetluste ja haldusprotsesside lühendamiseks ja lihtsustamiseks, et kiirendada taastuvenergia vajalikku kasutuselevõttu. See on omakorda vajalik selleks, et EL saavutaks oma 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid ja pikaajalise kliimanetraalsuse eesmärgi ning saaks järk-järgult lõpetada sõltuvuse Venemaa fossiilkütustest ning langetada energiahindu. Võttes arvesse liikmesriikide energiapolitiika, prioriteetide ja menetluste erinevusi ning arvestades kiireloomulist vajadust hoogustada taastuvenergia kasutuselevõttu kõigis liikmesriikides, on tõenäolisem saavutada nõutavad eesmärgid ELi tasandi meetmetega kui üksnes riiklike või kohalike meetmetega.

Liidu tasandi meetmeid on vaja selleks, et tagada liikmesriikide panus ELi tasandi siduva energiatõhususeesmärgi saavutamisse ning et see eesmärk saavutataks ühiselt ja kulutõhusalt.

¹⁰ ELT C 326, 26.10.2012, lk 1.

Liidu meetmed täiendavad ja tugevdavad neid riiklikke ja kohalikke meetmeid, mille eesmärk on suurendada jõupingutusi energiatõhususe valdkonnas.

ELi lisaväärtus

ELi tasandi meetmed taastuvenergia ja energiatõhususe valdkonnas pakuvad lisaväärtust, sest need on tõhusamad ja tulemuslikumad kui üksikute liikmesriikide meetmed. Sel viisil välditakse lähenemisviiside killustatust ja lähenetakse Euroopa energiasüsteemi ümberkujundamisele koordineeritud viisil.

Euroopa lähenemisviis võimaldab kõigil liikmesriikidel kasutada täielikult ära oma potentsiaali liidu kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks vajaliku taastuvenergia kulutõhusaks kasutuselevõtuks, tagades taastuvenergia tootmisvõimsuse sujuva kasutuselevõtu kõigis liikmesriikides.

Liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärgid on ühised eesmärgid. Sellega seoses on liidu kooskõlastatud poliitikaga paremad võimalused muuta liit 2050. aastaks kliimaneutraalseks maailmajaoks.

- **Proportsionaalsus**

Algatus on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. Pidades silmas enneolematut geopoliitilist olukorda, mis on tingitud Venemaa sissetungist Ukrainasse ja kõrgetest energiahindadest, on olemas selge vajadus kooskõlastatud ja kiireloomuliste meetmete järele, et hoogustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. Kohustusi ja liikmesriikidele eesmärkide saavutamiseks võimaldatavat paindlikkust peetakse sobivalt tasakaalustatuks, võttes arvesse tungivat vajadust saavutada 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärgid ning Euroopa kliimamääruses sätestatud kliimaneutraalsuse eesmärk ning samuti pakilist vajadust vähendada nii liidu energiasõltuvust kui ka langetada energiahindu.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on direktiiv, millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, seatakse liidule 2030. aastaks kõrgem taastuvenergiaeesmärk ja tugevdatakse kõnealuse direktiivi sätteid (artiklid 15–17), mis on seotud lubade andmisega. Sellega muudetakse ka direktiivi 2010/31/EL, et edendada päikeseenergiaseadmete kasutamist hoonetel, ja direktiivi 2012/27/EL, et seada liidule 2030. aastaks kõrgem energiatõhususeesmärk. Direktiivide (EL) 2018/2001, 2012/27/EL ja 2010/31/EL läbivaatamine piirdub sellega, mida peetakse vajalikuks, et seada taastuvenergia- ja energiatõhususeesmärgid, mis on kooskõlas praeguse pakilise olukorraga, ning suurendada päikeseenergiaseadmete paigaldamist hoonetele ja lihtsustada loamenetlusi, et kiirendada taastuvenergia kasutuselevõttu.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

18. jaanuaril 2022 algatas komisjon tagasisidekorje ja kolm kuud kestnud avaliku konsultatsiooni, et koguda sidusrühmadelt tagasisidet taastuvenergiaprojektide loamenetluste kohta. See avalik konsultatsioon korraldati loamenetlusi ja energiaostulepinguid käsitleva komisjoni soovitusete ettevalmistamise raames. Kõnealne soovitus võeti vastu 18. mail koos käesoleva ettepanekuga. Sellega seoses korraldas komisjon ka kõrgetasemelise sidusrühmade ürituse ja kaks seminari, mille eesmärk oli arutada eri liikmesriikide loamenetlustega seotud takistusi ja häid tavasid.

Kuna käesolev ettepanek on kiireloomuline ning esitatud vastusena Venemaa sissetungist Ukrainasse põhjustatud kriisile ja sellest tulenevale tungivale vajadusele kiirendada taastuenergia kasutuselevõttu, tugineb komisjon nende konsultatsioonide tulemustele ning teabele, mida on saadud peamistelt sidusrühmadelt eri seminaridel, kohtumistel ja foorumitel, eelkõige taastuenergiaprojektide loamenetlusi ja energiaostulepinguid käsitleval kõrgetasemelisel konverentsil ning kahel seminaril, kus käsitleti tuuleenergia- ja hüdroenergiasektori projektide ajakohastamisega seotud loamenetlusi.

Sidusrühmade arvamuste kokkuvõte

Avaliku konsultatsiooni käigus küsiti arvamust loamenetluste kohta kahelt sidusrühmalt: avaliku sektori asutused ning projektide elluvijad ja ühendused.

Oma vastustes märkis kaheksast avaliku sektori asutusest seitse (87,5 %), et nende pädevusalas on taastuenergia laiendasema kasutuselevõtuga seotud peamiseks probleemiks maismaa- või merealade vähene kättesaadavus, millele järgneb võrkude ebapiisav võimsus (62,5 %), üldsuse poolehoiu puudumine / avalike hüvede vaheline konflikt (50 %) ja menetluste kestus (50 %). Kui küsiti taastuenergiaprojektide lubade menetlemise peamiste kitsaskohtade kohta, pidasid ametiasutused peamiseks takistuseks eri valitsus- või haldustasanditel toimuva koordineerimise keerukust (75 %), millele järgnesid inimressursside puudus (50 %) ja üldsuse poolehoiu puudumine või avalike hüvede vaheline konflikt (50 %).

Ligikaudu pooled projektide elluvijatest ja ühendustest (70/155) pidasid haldusmenetluste kestust kõige olulisemaks tõkkeks, mis takistab taastuenergiaprojektide elluviimist, samal ajal kui 62 osutas võrguühendusega seotud probleemidele. Vastajad pidasid olulisteks takistusteks ka vastuolu keskkonnaeeskirjadega (44) ning kohaldatavate nõuete või menetluste keerukust (35). Vabas vormis esitatud vastustes rõhutasid vastajad ruumilise planeerimise tähtsust, väljendasid toetust ruumi mitmeotstarbelisele kasutamisele (näiteks põllumajandus ja päikeseenergia tootmine) ning kutsusid üles kaasama kohalikku elanikkonda. Avaliku konsultatsiooni käigus esitati ka selge üleskutse ühtlustada projektide jaoks sobivate alade määramise kriteeriumid.

Käesoleva ettepaneku väljatöötamisel võeti arvesse sidusrühmade poolt avaliku konsultatsiooni ja seminaride käigus väljendatud seisukohti.

• Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine

Käesolev ettepanek tugineb uuringu „RES Simplify“ tulemustele, milles antakse põhjalik ülevaade praegustest loa andmisega seotud takistustest, riiklikest tulemusnäitajatest ja taastuvate energiaallikate loamenetlustega seotud parimatest tavadest, keskendudes halduslikele takistustele energiasektoris. Uuringu vahearuanne avaldatakse koos praeguse algatuse ning loamenetlust ja energiaostulepinguid käsitleva soovitusel vastuvõtmisega. Käesolev ettepanek kajastab ka seisukohti, mida asjaomased sidusrühmad konsultatsiooniprotsessi käigus jagasid.

• Mõjuhindang

Kuna ettepanek on poliitiliselt tundlik ja kiireloomuline, siis eraldi mõjuhindamist ei tehtud.

Eespool nimetatud uuring, avalik konsultatsioon ja sidusrühmadega korraldatud ulatuslikud seminarid ning komisjoni enda analüüs annavad siiski põhjaliku ülevaate planeerimise ja loamenetlustega seotud probleemidest ning nende lahendamise võimalustest.

• Põhiõigused

Mis puudutab kooskõla Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga, siis on praeguse läbivaatamise üldeesmärk suurendada energiatõhusust ning taastuenergia kasutamist ja vähendada

kasvuhoonegaaside heidet. See on täielikus kooskõlas harta artikliga 37, mille kohaselt tuleb kõrgetasemeline keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamine integreerida liidu poliitikasse ning tagada need säästva arengu põhimõtte kohaselt.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekuga muudetakse kehtivat taastuenergia direktiivi, mistõttu hinnanguline haldusmõju ja halduskulud on mõõdukad, kuna enamik vajalikke struktuure ja eeskirju on juba olemas. Liikmesriikidel tekivad teatavad kulud seoses uue kohustusega teha kindlaks taastuenergia eelisarendusalad, kuid menetluste üldine tõhustamine peaks aitama liikmesriikidel kulusid märkimisväärselt kokku hoida. ELi kõrgema taastuenergiaeesmärgiga seotud lisakulud tasakaalustatakse muude majanduslike, keskkonnavalaste ja sotsiaalsete hüvedega, nagu suurem varustuskindlus tänu kolmandatest riikidest imporditud fossiilkütuste asendamisele ja suurem vastupidavus välismõjudele. Samal ajal aidatakse kaasa CO₂ sidumisele ja vähendatakse õhusaastet. Ettepanekuga ei kaasne lisakulusid ELi eelarvele.

Energiatõhususe direktiivi ja hoonete energiatõhusust käsitleva direktiivi muutmise seisukohalt ei mõjuta see ettepanek ELi eelarvet. Mis puudutab liikmesriikide kulusid, siis käesoleva ettepanekuga muudetakse kehtivaid direktiive ja see tugineb suures osas juba olemasolevatele struktuuridele ja eeskirjadele, eriti kui võtta arvesse mõlema direktiivi uuesti sõnastamise ettepanekutes esitatud uusi sätteid. Liikmesriikidel tekivad teatavad kulud seoses selliste lisameetmete rakendamisega, millega aidatakse kaasa eesmärgi saavutamisele ja hoonetega seotud uue kohustuse täitmisele, kuid eeldatakse, et nendega kaasneb kodumajapidamistele ja ettevõtetele märkimisväärne kulude kokkuhoid.

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelvalve, hindamise ja aruandluse kord

Pärast seda, kui kaasseadusandjad on selle muutmisdirektiivi vastu võtnud, võtab komisjon ülevõtmisperioodil alljärgnevaid meetmeid, et hõlbustada direktiivi ülevõtmist siseriiklikku õigusesse:

- korraldab kas taastuenergia direktiiviga seotud kooskõlastatud tegevuse (CA-RES), hoonete energiatõhususe direktiiviga seotud kooskõlastatud tegevuse (CA-EPBD) ja energiatõhususe direktiiviga seotud kooskõlastatud tegevuse (CA-EED) raames või komitee vormis kohtumisi liikmesriikide ekspertidega, kes vastutavad direktiivi eri osade ülevõtmise eest, et arutada ülevõtmise üksikasju ja vastata küsimustele;
- pakub liikmesriikidele võimalust pidada kahepoolseid kohtumisi või teha telefonikõnesid, et arutada konkreetseid direktiivi ülevõtmisega seotud küsimusi.

Pärast ülevõtmistähtaegasid hindab komisjon põhjalikult, kas liikmesriigid on direktiivi täies ulatuses ja nõuetekohaselt üle võtnud.

Energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määrusega (EL) 2018/1999 kehtestati energia- ja kliimavaldkonna lõimitud kavandamis-, seire- ja aruandlusraamistik, et jälgida kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisel tehtavaid edusamme kooskõlas Pariisi kokkuleppes sätestatud läbipaistvusnõuetega. 2019. aasta lõpuks pidid liikmesriigid komisjonile esitama oma lõimitud riiklikud energia- ja kliimakavad, milles tuli kirjeldada energialiidu viit mõõdet ajavahemikuks 2021–2030. Alates 2023. aastast peavad liikmesriigid esitama iga kahe aasta tagant aruande kavade elluviimisel tehtud edusammude kohta, samuti peavad nad 30. juuniks 2023 esitama komisjonile kava ajakohastatud versiooni kavandi ja 30. juuniks 2024 lõpliku ajakohastatud versiooni. Käesoleva ettepanekuga ei looda uut

kavandamis- ja aruandlussüsteemi, vaid selle suhtes kohaldataks määruse (EL) 2018/1999 kohast olemasolevat kavandamis- ja aruandlusraamistikku. Neid aruandlusnõudeid on võimalik konsolideerida energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse tulevase läbivaatamise käigus.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Lähtudes Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas komisjon vs. Belgia (C-543/17), peavad liikmesriigid riigisisestest ülevõtmismeetmetest teatamisel esitama piisavalt selge ja täpse teabe selle kohta, millised direktiivi sätted milliste siseriiklike õigusnormidega üle võetakse. See teave tuleb esitada iga kohustuse kohta, mitte üksnes artikli tasandil. Kui liikmesriigid seda kohustust täidavad, ei ole neil põhimõtteliselt vaja edastada komisjonile ülevõtmise kohta täiendavaid selgitavaid dokumente.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Alljärgnevalt on loetletud peamised sätted, millega direktiive (EL) 2018/2001, 2012/27/EL ja 2010/31/EL oluliselt muudetakse või neisse uusi elemente lisatakse.

Artikli 1 lõikega 1 lisatakse direktiivi (EL) 2018/2001 artiklisse 2 uus mõiste, et määratleda „taastuvenergia eelisarendusala“.

Artikli 1 lõikega 2 muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõiget 1, et tõsta liidu taastuvenergiaeesmärk 45 %-ni. See artikkel asendab direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõike 1 muudatuse, mis sisaldub 14. juulil 2021 vastu võetud ettepanekus direktiivi (EL) 2018/2001 muutmise kohta¹¹.

Artikli 1 lõikega 3 lisatakse artiklisse 15 uus lõige 2a, milles nõutakse, et liikmesriigid edendaksid uute taastuvenergiatehnoloogiate katsetamist, kohaldades samal ajal asjakohaseid kaitsemeetmeid.

Artikli 1 lõikega 4 lisatakse uus artikkel 15b, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust teha kindlaks maismaa- ja merealad, mis on vajalikud taastuvatest energiaallikatest energiat tootvate jaamade rajamiseks, et täita oma riiklik panus 2030. aasta taastuvenergiaeesmärgi saavutamisse.

Artikli 1 lõikega 5 lisatakse uus artikkel 15c, mis käsitleb liikmesriikide kohustust võtta vastu kava või kavad, millega määratakse kindlaks taastuvenergia eelisarendusalad, mis on eriti sobivad alad taastuvenergiajaamade rajamiseks.

Artikli 1 lõikega 6 asendatakse direktiivi (EL) 2018/2001 artikkel 16 ja laiendatakse loamenetluse kohaldamisala, selgitatakse loamenetluse algust ning nõutakse, et taastuvenergiaprojektide taotlustega seotud kaebuste puhul kasutataks kõige kiiremaid haldus- ja kohtumenetlusi.

Artikli 1 lõikega 7 lisatakse uus artikkel 16a, millega reguleeritakse loamenetlust taastuvenergia eelisarendusaladel.

¹¹ COM(2021) 557.

Artikli 1 lõikega 8 lisatakse uus artikkel 16b, millega reguleeritakse loamenetlust väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid.

Artikli 1 lõikega 9 lisatakse uus artikkel 16c, millega reguleeritakse loamenetlust päikeseenergiaseadmete paigaldamiseks tehisrajatistele.

Artikli 1 lõikega 10 lisatakse uus artikkel 16d, millega tagatakse, et taastuenergiajaamad, nende võrguühendused, seotud võrgud ise või salvestusvahendid loetakse konkreetsetel eesmärkidel ülekaalukale avalikule huvile vastavaks.

Artikliga 2 lisatakse direktiivi 2010/31/EL uus artikkel 9a, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust tagada, et uued hooned on kohandatud päikeseenergia tootmiseks, ja paigaldada hoonetele päikeseenergiaseadmed. See uus artikkel 9a peaks kajastuma direktiivi 2010/31/EL uuesti sõnastatud versioonis, mille kohta komisjon esitas ettepanku 15. detsembril 2021¹².

Artikliga 3 muudetakse direktiivi 2012/27/EL artiklit 3, et tõsta liidu energiatõhususeesmärki. See muudatus peaks asendama 4. juulil 2021 komisjoni poolt direktiivi 2012/27/EL uuesti sõnastamiseks esitatud ettepaneku¹³ artikli 4 lõikega 1 tehtud muudatuse.

Artiklis 4 käsitletakse ülevõtmist.

Artiklis 5 käsitletakse jõustumist.

Artiklis 6 käsitletakse adressaate.

¹² COM(2021) 802.

¹³ COM(2021) 558.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse direktiivi (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta, direktiivi 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta ja direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ja artikli 194 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,¹⁴

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust,¹⁵

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa roheline kokkulepe¹⁶ kontekstis kehtestati Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119¹⁷ eesmärk saavutada liidus 2050. aastaks kliimaneutraalsus ning ka eesmärk vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 55 %. See eeldab energiasüsteemi ümberkujundamist ja taastuvate energiaallikate senisest oluliselt suuremat osakaalu lõimitud energiasüsteemis.
- (2) Taastuvenergiad on nende eesmärkide täitmisel põhjanev roll, sest 75 % liidu kasvuhoonegaaside heitkogustest pärineb energiasektorist. Nende heitkoguste vähendamiseks aitab taastuvenergia lahendada ka keskkonnaga seotud probleeme, nagu elurikkuse vähenemine, ja vähendada saastet kooskõlas nullsaaste tegevuskava eesmärkidega.
- (3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001¹⁸ on kehtestatud liidu siduv eesmärk suurendada taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu liidu summaarses energia lõpptarbimises 2030. aastaks vähemalt 32 %-ni. Selleks et saavutada liidu kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärk, peaks kliimaeesmärgi

¹⁴ ELT C , , lk .

¹⁵ ELT C , , lk .

¹⁶ Komisjoni teatis COM(2019) 640 final „Euroopa roheline kokkulepe“.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

kava¹⁹ kohaselt taastuenergia osakaal summaarses energia lõpptarbimises suurenema 2030. aastaks 40 %-ni²⁰. Sellega seoses tegi komisjon 2021. aasta juulis osana Euroopa rohelise kokkuleppe elluviimist käsitlevast paketist ettepaneku kahekordistada 2030. aastaks taastuenergia osakaalu energiaallikate jaotuses võrreldes 2020. aastaga, et saavutada vähemalt 40 %. Teatises „REPowerEU“²¹ esitati kava, mille eesmärk on muuta EL aegsasti enne käesoleva kümnendi lõppu sõltumatuks Venemaa fossiilkütustest. Teatises nähakse ette tuule- ja päikeseenergia kiirem kasutuselevõtt, suurendades keskmist kasutuselevõtu määra, ning täiendav taastuenergia tootmisvõimsus 2030. aastaks, et saaks suurendada taastuallikatest vesiniku tootmist. Samuti kutsuti selles kaasseadusandjaid üles kaaluma kõrgemat või varasemat taastuenergiaeesmärki. Seepärast on asjakohane tõsta liidu taastuenergiaeesmärk 45 %-ni, et märkimisväärselt tõsta taastuenergia kasutuselevõtu tempot ja seeläbi kiirendada ELi sõltuvuse järkjärgulist kaotamist taskukohase, kindla ja kestliku energia kättesaadavuse suurendamisega liidus.

- (4) Pikad haldusmenetlused on üks peamisi takistusi taastuenergiatesse energiaallikatesse ja nendega seotud taristusse investeerimisel. Nende takistuste hulka kuuluvad alade valikut ja projektide halduslubasid käsitlevate eeskirjade keerukus, projektide keskkonnamõju hindamise keerukus ja kestus, võrguühendusega seotud küsimused, piirangud, mis on seotud tehnoloogialahenduste kirjelduste kohandamisega loamenetluse ajal, ja lubade andmisega tegelevate asutuste või võrguettevõtjate personaliküsimused. Taastuenergiaprojektide kasutuselevõtu kiirendamiseks on vaja vastu võtta eeskirjad, mis lihtsustaksid ja lühendaksid loamenetlusi.
- (5) Direktiiviga (EL) 2018/2001 tõhustati taastuenergiajaamadele lubade andmise haldusmenetluste lihtsustamise nõudeid ning kehtestati eeskirjad, mis käsitlevad taastuenergiaprojektide loamenetluse haldusliku osa korraldust ja maksimaalset kestust ning hõlmavad kõiki asjakohaseid lube jaamade ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks ning nende võrguga ühendamiseks.
- (6) Tagamaks, et liit saavutab 2030. aastaks seatud kõrged kliima- ja energiaeesmärgid ning 2050. aastaks kliimaneutraalsuse, on vaja lubade andmise haldusmenetlusi koordineeritud ja ühtlustatud viisil veelgi lihtsustada ja lühendada, võttes samal ajal arvesse Euroopa rohelise kokkuleppe põhimõtet „ära tekita kahju“. Lühemate ja selgete tähtaegade kehtestamine otsustele, mille pädevad asutused peavad taastuenergiakäitistele loa andmiseks tervikliku taotluse alusel vastu võtma, kiirendab taastuenergiaprojektide elluviimist. Siiski on asjakohane teha vahet projektidel sellistes piirkondades, mis on taastuenergiaprojektide elluviimiseks eriti sobivad ja mille puhul saab tähtaegu eriti lühendada (taastuenergia eelisarenduspiirkonnad), ja projektidel, mis asuvad väljaspool selliseid piirkondi.
- (7) Mõned kõige levinumad probleemid, millega taastuenergiaprojektide arendajad kokku puutuvad, on seotud riiklikul või piirkondlikul tasandil kehtestatud menetlustega kavandatud projektide keskkonnamõju hindamiseks. Seepärast on asjakohane tõhustada taastuenergiaprojektidele loa andmisega seotud menetluste ja protsesside teatavaid keskkonnaga seotud aspekte.

¹⁹ Komisjoni teatis COM(2020) 562 final „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks“, 17.9.2020.

²⁰ Komisjoni teatise COM(2020) 562 punkt 3.

²¹ REPowerEU: Euroopa ühismeede taskukohase, kindla ja kestliku energiavarustuse tagamiseks, COM(2022) 108 final (teatis „REPowerEU“).

- (8) Taastuenergiaprojektide kiiremat rakendamist võiks toetada liikmesriikide strateegilise planeerimisega. Liikmesriigid peaksid tegema kindlaks maismaa- ja merealad, mis on vajalikud taastuvalikatest energiat tootvate jaamade rajamiseks, et anda oma riiklik panus direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud 2030. aasta läbivaadatud taastuenergiaseemärgi saavutamisse. Sellised alad peaksid kajastama liikmesriikide eeldatavaid trajektore ja kavandatud ülesseatud koguvõimsust ning need tuleks määrata määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 kohastes liikmesriikide ajakohastatud riiklikes energia- ja kliimakavades esitatud taastuenergiatehnoloogiate kaupa. Vajalike maismaa- ja merealade kindlakstegemisel tuleks arvesse võtta taastuvate energiaallikate kättesaadavust ning eri maismaa- ja merealadel olevaid võimalusi taastuenergia tootmiseks eri tehnoloogiate abil, prognoositavat energianõudlust üldiselt ja liikmesriigi eri piirkondades ning asjakohase võrgutaristu, salvestus- ja muude paindlikkusvahendite olemasolu, pidades silmas taastuenergia suureneva kogusega toimetulekuks vajalikku võimsust.
- (9) Liikmesriigid peaksid määrama taastuenergia eelisarendusaladeks sellised alad, mis sobivad eriti hästi taastuenergiaprojektide arendamiseks, eristades eri tehnoloogiaid, ja kus konkreetset liiki taastuvate energiaallikate kasutuselevõtul ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju. Taastuenergia eelisarendusalade määramisel peaksid liikmesriigid vältima kaitsealasid nii palju kui võimalik ja võtma arvesse taastamiskavasid. Liikmesriigid võivad määrata taastuenergia eelisarendusala üht või mitut konkreetset liiki taastuenergiajaamade jaoks ning peaksid teatama, millist liiki taastuenergia tootmiseks iga taastuenergia eelisarendusala sobib.
- (10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/42/EÜ²² võeti kasutusele keskkonnamõju hindamine kui oluline vahend keskkonnakaalutluste integreerimiseks kavade ja programmide koostamisse ja vastuvõtmisse. Selleks et määrata taastuenergia eelisarendusalad, peaksid liikmesriigid koostama kava või kavad, milles käsitletakse alade kindlakstegemist ning kohaldatavaid eeskirju ja leevendusmeetmeid igal eelisarendusalal ellu viidavate projektide jaoks. Liikmesriigid võivad koostada ühe kava kõigi taastuenergia eelisarendusalade ja tehnoloogiate kohta või tehnoloogiapõhised kavad, milles määratakse kindlaks üks või mitu taastuenergia eelisarendusala. Iga kava puhul tuleks teha keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivis 2001/42/EÜ sätestatud tingimustele, et hinnata iga taastuenergiatehnoloogia mõju kavas määratud asjaomastele aladele. Direktiivi 2001/42/EÜ kohane keskkonnamõju hindamine sel eesmärgil võimaldab liikmesriikidel kasutada planeerimisel integreeritumat ja tõhusamat lähenemisviisi ning võtta keskkonnakaalutlusi arvesse kavandamisprotsessi varases etapis strateegilisel tasandil. See aitaks suurendada eri taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu kiiremini ja sujuvamalt, minimeerides samas nende projektide negatiivset keskkonnamõju.
- (11) Pärast seda, kui kava või kavad, milles määratakse kindlaks taastuenergia eelisarendusalad, on vastu võetud, peaksid liikmesriigid kooskõlas direktiiviga 2001/42/EÜ jälgima kavade või programmide rakendamisega kaasnevat olulist keskkonnamõju, et muu hulgas teha varakult kindlaks ettenägematu kahjulik mõju ning võtta asjakohaseid heastamise meetmeid.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta.

- (12) ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni²³ (Århusi konventsioon) sätteid, mis käsitlevad keskkonnainfo kättesaadavust, üldsuse osalemist keskkonnaasjade otsustamises ning õiguskaitse kättesaadavust keskkonnaküsimustes, eelkõige sätteid, mis käsitlevad üldsuse kaasamist ja õiguskaitse kättesaadavust, kohaldatakse jätkuvalt, kui see on asjakohane.
- (13) Taastuvenergia eelisarendusalade määramisel tuleks võtta eesmärgiks tagada, et taastuvenergia tootmine nendel aladel koos olemasolevate taastuvenergiajaamadega, tulevaste taastuvenergiajaamadega väljaspool neid alasid ja koostöömehhanismidega oleks piisav, et saavutada liikmesriikide panus direktiivi (EL) 2018/2001 artikli 3 lõikes 1 sätestatud liidu taastuvenergiaeesmärgi saavutamisse.
- (14) Taastuvenergia eelisarendusaladel peaks taastuvenergiaprojektide puhul, mis järgivad liikmesriikide koostatud kavas või kavades kindlaks määratud eeskirju ja meetmeid, kehtima eeldus, et need projektid ei avalda keskkonnale olulist mõju. Seepärast tuleks teha erand vajadusest viia läbi eraldi keskkonnamõju hindamine projekti tasandil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL²⁴ tähenduses, välja arvatud projektide puhul, millel on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis või kui liikmesriik, keda projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda taotleb. Need liikmesriigid, kus projektil on tõenäoliselt oluline piiriülene mõju kolmandas riigis, peavad endiselt täitma kohustusi, mis tulenevad UNECE 25. veebruari 1991. aasta Espoo konventsioonist piiriülese keskkonnamõju hindamise kohta.
- (15) Taastuvenergia eelisarendusalade määramine peaks võimaldama nendel aladel asuvatel taastuvenergiajaamadel, nende võrguühendustel ja samas asukohas paiknevatel energiasalvestusrajatistel saada kasu prognoositavusest ja sujuvatest haldusmenetlustest. Eelkõige peaks taastuvenergia eelisarendusaladel asuvatel projektidel olema võimalik läbida kiirendatud haldusmenetlused, sealhulgas eeldada vaikivat heakskiitu, kui pädev asutus ei vasta haldustoiminguga seoses kindlaksmääratud tähtjaks, välja arvatud juhul, kui konkreetse projekti puhul tuleb teha keskkonnamõju hindamine. Samuti tuleks nende projektide puhul lähtuda selgelt piiritletud tähtaegadest ja õiguskindlusest seoses menetluse eeldatava tulemusega. Pärast seda, kui on esitatud taotlused projektide elluviimiseks taastuvenergia eelisarendusalal, peab liikmesriik sellised taotlused kiiresti läbi vaatama, et teha kindlaks, kas mõni sellistest projektidest võib, arvestades selle geograafilise ala keskkonna tundlikkust, kus projekt asub, suure tõenäosusega põhjustada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei tehtud kindlaks direktiivi 2001/42/EÜ kohaselt läbi viidud keskkonnamõju hindamise käigus, mis käsitles kava või kavasid, millega määrati kindlaks taastuvenergia eelisarendusalad. Selle läbivaatamisprotsessi lõpus tuleks kõik taastuvenergia eelisarendusaladel asuvad projektid lugeda heakskiidetuks. Ainult juhul, kui liikmesriigil on selgeid tõendeid selle kohta, et konkreetne projekt võib suure tõenäosusega põhjustada eespool nimetatud olulist ettenägematut kahjulikku mõju, peaks liikmesriik pärast sellise otsuse põhjendamist

²³ Nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsus 2005/370/EÜ keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 124, 17.5.2005, lk 1).

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta.

nõudma, et sellise projekti puhul tehakse keskkonnamõju hindamine kooskõlas direktiiviga 2011/92/EÜ ja vajaduse korral direktiiviga 92/43/EMÜ²⁵. Arvestades vajadust kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, tuleks selline hindamine teha kuue kuu jooksul.

- (16) Pidades silmas vajadust kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, ei tohiks taastuenergia eelisarendusalade määramine takistada taastuenergiaprojektide käimasolevat ja tulevast elluviimist kõigis taastuenergia kasutuselevõtuks saadaval olevates piirkondades. Selliste projektide suhtes tuleks jätkuvalt kohaldada kohustust teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine kooskõlas direktiiviga 2001/92/EL ning nende puhul tuleks järgida menetlusi, mis on ette nähtud väljaspool taastuenergia eelisarendusalasid asuvate taastuenergiaprojektide jaoks. Selleks et saavutada lubade andmise tempo, mis on vajalik direktiivis (EL) 2018/2001 sätestatud taastuenergiaeesmärgi saavutamiseks, tuleks lihtsustada ja tõhustada ka väljaspool eelisarendusalasid asuvate projektide suhtes kohaldatavaid menetlusi, kehtestades selged maksimumtähtajad menetluse kõigi etappide, sealhulgas projektiga seotud spetsiaalsete keskkonnamõju hindamiste jaoks.
- (17) Ruumi mitmeotstarbeline kasutamine taastuenergia tootmiseks ning muuks maa- ja merekasutuseks (nt toiduainete tootmine või looduse kaitse või taastamine) leevendab maa- ja merekasutuse piiranguid. Sellega seoses on ruumiline planeerimine oluline vahend, mille abil saab juba varases etapis leida ja juhtida koostoitmet maa- ja merealade kasutuses. Liikmesriigid peaksid uurima, võimaldama ja soosima ruumilise planeerimise meetmete tulemusel kindlaks määratud alade mitmekülgeid kasutusviise.
- (18) Taastuenergiajaamade ehitamine ja käitamine võib põhjustada lindude ja muude direktiivi 92/43/EMÜ või direktiivi 2009/147/EÜ²⁶ kohaste kaitsealuste liikide juhuslikku tapmist või häirimist. Sellist tapmist või häirimist ei peeta siiski kõnealuste direktiivide tähenduses tahtlikuks, kui projekti ehitamisel ja käitamisel on võetud asjakohaseid leevendusmeetmeid, et hoida ära kokkupõrkeid või häirimist, ja kui projekti käigus tehakse nõuetekohast seiret selliste meetmete tulemuslikkuse hindamiseks ning võetakse kogutud teabe põhjal vajaduse korral lisameetmeid, tagamaks, et asjaomase liigi populatsioonile ei avaldata olulist negatiivset mõju.
- (19) Lisaks uute taastuenergiajaamade rajamisele võib olemasolevate taastuenergiajaamade ajakohastamine anda märkimisväärse panuse taastuenergiaeesmärkide saavutamisse. Kuna olemasolevad taastuenergiajaamad on tavaliselt rajatud kohtadesse, millel on märkimisväärne taastuenergia tootmise potentsiaal, võidakse ajakohastamisega tagada nende tegevuskohtade jätkuv kasutamine ja vähendada samal ajal vajadust määrata taastuenergiaprojektide jaoks uusi kohti. Ajakohastamisel on ka muud eelised, nagu olemasolev võrguühendus, tõenäoliselt suurem üldsuse poolehoid ja teadmised keskkonnamõju kohta. Taastuenergiaprojektide ajakohastamisega kaasneb olemasolevate projektide erineval määral muutmine või laiendamine. Taastuenergiaprojektide ajakohastamist käsitlev loamenetlus, sealhulgas keskkonnamõju hindamine ja taotluse läbivaatamine, peaks

²⁵ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992).

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

piirduma võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algse projektiga.

- (20) Direktiiviga (EL) 2018/2001 kehtestatakse ajakohastamise jaoks tõhusamad loamenetlused. Selleks et reageerida kasvavale vajadusele ajakohastada olemasolevaid taastuvenergiajaamu ja kasutada täiel määral ära ajakohastamise eeliseid, on asjakohane kehtestada taastuvenergia eelisarendusaladel asuvate taastuvenergiajaamade ajakohastamise jaoks veelgi lühem menetlus, sealhulgas lühem taotluste läbivaatamise menetlus. Väljaspool taastuvenergia eelisarendusalasid asuvate olemasolevate taastuvenergiajaamade ajakohastamiseks peaksid liikmesriigid tagama lihtsustatud ja kiire loamenetluse, mis ei tohiks kesta kauem kui üks aasta, võttes arvesse Euroopa rohelise kokkuleppe põhimõtet „ära tekita kahju“.
- (21) Päikeseenergiaseadmete paigaldamine – koos samas asukohas paiknevate salvestusrajatiste ja võrguühendusega – muul kui päikeseenergia tootmise eesmärgil loodud olemasolevatele ja tulevastele rajatistele (välja arvatud tehisveepinnad), nagu katused, parkimisalad, teed ja raudteed, ei tekita tavaliselt konkureerivate ruumikasutusviiside või keskkonnamõjuga seotud probleeme. Seetõttu võiks nende seadmete puhul kasutada lühemat loamenetlust.
- (22) Taastuvad energiaallikad on väga olulised, et võidelda kliimamuutuste vastu, alandada energiahindu, vähendada liidu sõltuvust fossiilkütustest ja tagada liidu varustuskindlus. Liidu asjakohaste keskkonnaalaste õigusaktide kohaldamisel peaksid liikmesriigid selliste vajalike juhtumipõhiste hindamiste raames, mille eesmärk on teha kindlaks, kas taastuvenergiajaama, selle võrguühenduse, sellega seotud võrgu enda või salvestusvahendite puhul on konkreetsel juhul tegemist ülekaaluka avaliku huviga, eeldama, et nende jaamade ja nendega seotud taristu puhul on tegemist ülekaaluka avaliku huviga ning et need edendavad rahva tervist ja ohutust, välja arvatud juhul, kui on selgeid tõendeid selle kohta, et kõnealustel projektidel on keskkonnale oluline kahjulik mõju, mida ei saa leevendada ega hüvitada. Kui lugeda sellised jaamad ülekaalukale avalikule huvile vastavaks ning rahva tervist ja ohutust edendavaks, siis saaks nende suhtes kohaldada lihtsustatud hindamist.
- (23) Selleks et tagada käesoleva direktiivi sätete sujuv ja tõhus rakendamine, toetab komisjon liikmesriike tehnilise toe instrumendi²⁷ kaudu, pakkudes kohandatud tehnilist oskusteavet, et kavandada ja rakendada reforme, sealhulgas reforme, millega suurendatakse taastuvenergia kasutamist, edendatakse energiasüsteemi paremat lõimimist, tehakse kindlaks konkreetsed alad, mis on eriti sobivad taastuvenergiajaamade rajamiseks, ning tõhustatakse taastuvenergiajaamadele lubade andmise menetluste raamistikku. Tehniline tugi hõlmab näiteks haldussuutlikkuse suurendamist, õigusraamistike ühtlustamist ja asjakohaste parimate tavade jagamist.
- (24) Seega tuleks direktiivi (EL) 2018/2001 vastavalt muuta.
- (25) Kiiresti on vaja vähendada hoonete sõltuvust fossiilkütustest ning võtta kiiremini meetmeid hoonete energiatarbimise elektrifitseerimiseks ja CO₂ heite vähendamiseks. Selleks et võimaldada päikeseenergiatehnoloogia kulutõhusat paigaldamist hilisemas etapis, peaksid kõik uued hooned olema n-õ päikesevalmis, st need peaksid olema projekteeritud selliselt, et optimeerida päikeseenergia tootmispotentsiaali vastavalt asukoha päikesekiirguse tihedusele, mis võimaldab päikeseenergiatehnoloogia

²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument.

paigaldada ilma kulukate ehituslike muudatusteta. Lisaks peaksid liikmesriigid tagama sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu uutel hoonetel – nii elu- kui ka mitteeluhoonetel – ning olemasolevatel mitteeluhoonetel. Päikeseenergia ulatuslik kasutuselevõtt hoonetes aitaks oluliselt kaasa tarbijate tõhusamale kaitsele fossiilkütuste kasvavate ja kõikuvate hindade eest, vähendaks vähemkaitstud kodanike jaoks ohtu seista silmitsi kõrgete energiakuludega ning tooks kaasa laiemat keskkonnavalat, majandusliku ja sotsiaalse kasu. Selleks et hoonete päikeseenergiaseadmete potentsiaali tõhusalt ära kasutada, peaksid liikmesriigid määrama kindlaks hoonete päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu ja võimalike erandite tegemise kriteeriumid vastavalt päikeseenergiaseadmete hinnatud tehnilisele ja majanduslikule potentsiaalile ning selle kohustusega hõlmatud hoonete omadustele.

- (26) Seega tuleks direktiivi 2010/31/EL vastavalt muuta.
- (27) Energiatõhusus on üks peamisi tegevusvaldkondi ning ilma selleta ei ole võimalik saavutada sõltumatust fossiilkütustest ja energiaimportist Venemaalt ega muuta liidu majandust täielikult CO₂ heite vabaks. Liidu praegune energiatoetuse poliitika lähtub vajadusest kasutada ära kulutõhusaid energiasäästuvõimalusi. 2018. aasta detsembris seati paketi „Puhas energia kõikidele eurooplastele“ raames liidu uueks 2030. aasta energiatoetuseesmärgiks vähemalt 32,5 % (võrreldes 2030. aastaks prognoositud energiatarbimisega). Selleks et suurendada sõltumatust ja vastupanuvõimet ning saavutada kõrgemad kliimaeesmärgid, tuleks energiatoetusest veelgi suurendada – lõppenergia puhul vähemalt 39 %ni ja primaarenergia puhul 41,5 %ni, võttes aluseks 2007. aasta võrdlusenaariumi prognoosid 2030. aastaks.
- (28) Eurostati energiabilansi arvutamise meetodika muutmise ja järgnevate modelleerimisprognooside täiustamise tõttu tuleks aga võrdlusalust muuta. Seega, kasutades sama lähenemisviisi eesmärgi kindlaksmääramiseks, st võrreldes seda tulevaste lähteprognoosidega, tuleks liidu 2030. aasta energiatoetuseesmärki seada võrdluses 2020. aasta võrdlusenaariumi prognoosidega 2030. aastaks, milles kajastatakse riiklike energia- ja kliimakavade panuseid. Ajakohastatud võrdlusalusest lähtuvalt peab liit suurendama oma energiatoetuseesmärki 2030. aastaks vähemalt 13 % võrreldes 2020. aasta võrdlusenaariumi kohaselt tehtavate jõupingutuste tasemega. See uus liidu eesmärkide esitamise viis ei mõjuta tegelikult vajalike jõupingutuste taset.
- (29) Seega tuleks direktiivi 2012/27/EL vastavalt muuta.
- (30) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt vähendada kasvuhoonegaaside heidet, energiasõltuvust ja energiahindasid, ei suuda liikmesriigid piisaval määral saavutada, küll aga saab seda meetmete ulatuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (31) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta²⁸ kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja liikmesriigi ülevõtvate õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiab seadusandja, et

²⁸

ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

selliste dokumentide esitamine on põhjendatud, eriti pärast Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-543/17 (komisjon vs. Belgia)²⁹,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi (EL) 2018/2001 muutmine

Direktiivi (EL) 2018/2001 muudetakse järgmiselt.

(1) Artiklisse 2 lisatakse järgmine punkt:

„9a) „taastuvenergia eelisarendusala“ – konkreetne asukoht maismaal või meres, mille liikmesriik on määranud kui taastuvenergiajaamade, välja arvatud biomassi põletavad jaamad, rajamiseks kõige sobivamaks;“.

(2) Artikli 3 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal liidu summaarses energia lõpptarbimises on 2030. aastal vähemalt 45 %.“

(3) Artiklisse 15 lisatakse lõige 2a:

„2a. Liikmesriigid edendavad pädeva asutuse järelevalve all uute taastuvenergiatehnoloogiate katsetamist katseprojektides reaalses keskkonnas ja piiratud aja jooksul kooskõlas kohaldatavate ELi õigusaktidega ja võttes asjakohaseid kaitsemeetmeid, et tagada elektrisüsteemi turvaline toimimine ja vältida ebaproportsionaalset mõju siseturu toimimisele.“

(4) Lisatakse artikkel 15b:

„Artikkel 15b

Nende alade väljaselgitamine, mis on vajalikud, et anda riiklik panus 2030. aasta taastuvenergiatesmärgi saavutamisse

- (1) Liikmesriigid teevad hiljemalt [üks aasta pärast jõustumist] kindlaks maismaa- ja merealad, mis on vajalikud, et rajada taastuvenergiajaamad, mida on vaja, et nad saaksid anda oma riiklikud panused 2030. aasta taastuvenergiatesmärgi saavutamisse kooskõlas käesoleva direktiivi artikliga 3. Sellised alad on vastavuses liikmesriikide riiklikes energia- ja kliimakavades, mida on ajakohastatud määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 kohaselt, taastuvenergiatehnoloogiate kaupa esitatud eeldatavate trajektooride ja kavandatud ülesseatud koguvõimsusega.
- (2) Lõikes 1 osutatud alade kindlakstegemisel võtavad liikmesriigid arvesse järgmist:
 - (a) taastuvate energiaallikate kättesaadavus ning eri tehnoloogiate potentsiaal taastuvenergia tootmiseks maismaa- ja merealadel;
 - (b) prognoositav energianõudlus;

²⁹ Euroopa Kohtu 8. juuli 2019. aasta otsus kohtuasjas C-543/17: komisjon vs. Belgia; ECLI: EU:C:2019:573.

- (c) asjakohase võrgutaristu, salvestus- ja muude paindlikkusvahendite olemasolu või sellise võrgutaristu ja salvestusvahendite rajamise potentsiaal.
- (3) Liikmesriigid soosivad lõikes 1 sätestatud kohustusest tulenevalt kindlaks tehtud alade mitmeotstarbelist kasutust.“
- (5) Lisatakse artikkel 15c:

„Artikkel 15c
Taastuenergia eelisarendusalad

- (1) Hiljemalt [kaks aastat pärast jõustumist] võtavad liikmesriigid vastu kava või kavad, millega määratakse artikli 15b lõikes 1 osutatud alade piires taastuenergia eelisarendusalad üht või mitut liiki taastuvate energiaallikate jaoks. Selles kavas või nende kavades peavad liikmesriigid
- (a) määrama piisavalt homogeensed maismaa- ja merealad, kus konkreetset liiki taastuenergia kasutuselevõtul ei ole eeldatavasti olulist keskkonnamõju, võttes arvesse valitud territooriumi eripära. Alade määramisel peab liikmesriik
- eelistama tehis- ja ehitatud pindu, nagu katused, transporditaristu alad, parkimisalad, prügilad, tööstuspiirkonnad, kaevandused, tehissiseveekogud, -järved või -veehoidlad ning asjakohasel juhul asulareoveepuhastid, samuti degradeerunud maa, mis ei ole põllumajanduses kasutatav;
 - jätma välja Natura 2000 alad ning looduspargid ja looduskaitsealad, kindlakstehtud linnurändeteed ja muud tundlikkuskkaartide ja järgmises punktis osutatud vahendite alusel kindlaks tehtud alad, välja arvatud nendel aladel asuvad tehis- ja ehitatud pinnad, nagu katused, parkimisalad või transporditaristu;
 - kasutama kõiki asjakohaseid vahendeid ja andmestikke, sealhulgas eluslooduse tundlikkuse kaardistamist, et teha kindlaks alad, kus taastuenergiajaamadel ei oleks olulist keskkonnamõju;
- (b) kehtestama taastuenergia eelisarendusaladele asjakohased eeskirjad, sealhulgas leevendusmeetmete kohta, mida tuleb võtta taastuenergiajaamade, samas asukohas paiknevate salvestusrajatiste ja nende võrku ühendamiseks vajalike vahendite rajamiseks, et vältida või kui see ei ole võimalik, siis märkimisväärselt vähendada võimalikku negatiivset keskkonnamõju. Vajaduse korral tagavad liikmesriigid asjakohaste leevendusmeetmete kohaldamise, et vältida direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikes 2 ja artikli 12 lõikes 1, direktiivi 2009/147/EMÜ artiklis 5 ja direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 1 punkti a alapunktides i ja ii kirjeldatud olukordi. Sellistes eeskirjades võetakse arvesse iga määratud taastuenergia eelisarendusala eripära, igal alal kasutusele võetavat taastuenergiatehnoloogiat või -tehnoloogiaid ning kindlakstehtud keskkonnamõju. Ilma et see piiraks artikli 16a lõigete 4 ja 5 kohaldamist, eeldatakse, et kui üksikprojektide puhul järgitakse selliseid eeskirju ja rakendatakse asjakohaseid leevendusmeetmeid, siis projektid ei riku kõnealuseid sätteid. Kui uudsete leevendusmeetmete, mille eesmärk on vältida nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi

2009/147/EMÜ alusel kaitstud liikide tapmist või häirimist või mis tahes muud keskkonnamõju nii palju kui võimalik, tõhusust ei ole laialdaselt katsetatud, võivad liikmesriigid lubada nende kasutamist ühes või mitmes katseprojektis piiratud aja jooksul, tingimusel et selliste meetmete tõhusust jälgitakse tähelepanelikult ja kui need ei osutu tõhusaks, võetakse viivitamata asjakohaseid meetmeid.

Liikmesriigid selgitavad kavas hindamist, mis tehti iga taastuenergia eelisarendusala kindlakstegemiseks punktis a sätestatud kriteeriumide alusel ja asjakohaste leevendusmeetmete väljaselgitamiseks.

- (2) Enne kui kava või kavad, millega määratakse taastuenergia eelisarendusala, vastu võetakse, tehakse keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivis 2001/42/EÜ sätestatud tingimustele ning vajaduse korral asjakohane hindamine vastavalt direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikele 3, kui kavas või kavades sisalduvad Natura 2000 aladel asuvad tehise- ja ehitatud pinnad, millel on nendele aladele tõenäoliselt oluline mõju.
 - (3) Kava või kavad, millega määratakse taastuenergia eelisarendusala, avalikustatakse ja vaadatakse korrapäraselt läbi, vähemalt määruse (EL) 2018/1999 artikli 14 kohase riiklike energia- ja kliimakavade ajakohastamise raames.“
- (6) Artikkel 16 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 16

Loamenetluse korraldus ja peamised põhimõtted

- (1) Loamenetlus hõlmab kõiki asjakohaseid halduslube taastuenergiajaamade, samas asukohas paiknevate energiasalvestusrajatiste ja nende võrku ühendamiseks vajalike vahendite ehitamiseks, ajakohastamiseks ja käitamiseks, sealhulgas võrguga ühendamise lubasid ja keskkonnamõju hindamisi, kui neid nõutakse. Loamenetlus hõlmab kõiki menetlusi alates taotluse nõuetekohasuse kinnitamisest vastavalt lõikele 2 kuni menetlustulemusi käsitleva lõpliku otsuse teatavakstegemiseni asjaomase asutuse või asjaomaste asutuste poolt.
- (2) Pädev asutus kinnitab taotluse nõuetekohasust taastuenergia eelisarendusaladel asuvate jaamade puhul hiljemalt 14 päeva jooksul pärast taotluse saamist ja väljaspool taastuenergia eelisarendusala asuvate jaamade puhul ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist või kui arendaja ei ole saatnud kogu teavet, mida on vaja taotluse menetlemiseks, palub arendajal esitada täieliku taotluse 14 päeva jooksul alates sellise palve esitamisest. Kui arendaja ei esita täielikku taotlust nimetatud tähtaja jooksul, võib pädev asutus taotluse kirjalikult tagasi lükata. Tagasilükkamise korral põhjendab pädev asutus oma otsust. Arendaja võib pärast tagasilükkamist esitada igal ajal uue taotluse. Loamenetluse alguseks loetakse kuupäeva, mil pädev asutus kinnitab taotluse nõuetekohasust.
- (3) Liikmesriigid loovad või määravad ühe või mitu kontaktpunkti. Kontaktpunktid annavad taotleja soovi korral talle juhiseid kogu loa taotlemise ja andmise haldusmenetluse jooksul ning aitavad seda menetlust läbida. Taotlejal ei ole kogu menetluse kestel vaja võtta ühendust rohkem kui ühe kontaktpunktiga. Kontaktpunkt aitab läbipaistval viisil taotlejal läbida loa taotlemise haldusmenetlust, sealhulgas keskkonnaga seotud etappe, kuni

vastutavate ametiasutuste ühe või mitme otsuseni menetluse lõpus, annab taotlejale kogu vajaliku teabe ja kaasab asjakohasel juhul muid haldusasutusi. Kontaktpunkt tagab käesolevas direktiivis sätestatud loamenetluste tähtaegadest kinnipidamise. Taotlejatel lubatakse esitada asjakohased dokumendid digitaalsel kujul. Hiljemalt [kaks aastat pärast jõustumist] tagavad liikmesriigid, et kõik menetlused toimuvad elektroonilisel kujul.

- (4) Kontaktpunkt teeb taastuenergiajaamade arendajatele kättesaadavaks menetluste käsiraamatu ja esitab selle teabe ka veebis, käsitledes eraldi ka väikesemahulisi projekte ja oma tarbeks toodetud taastuenergia tarbijate projekte. Veebis esitatavas teabes märgitakse taotleja taotluse seisukohast asjakohane kontaktpunkt. Kui liikmesriigil on rohkem kui üks kontaktpunkt, märgitakse veebis esitatavas teabes taotleja taotluse seisukohast asjakohane kontaktpunkt.
 - (5) Liikmesriigid tagavad, et taotlejatel on võimalik kergesti kasutada lihtsaid vaidluste lahendamise menetlusi, sealhulgas asjakohasel juhul alternatiivseid vaidluste lahendamise mehhanisme, et lahendada vaidlusi, mis on seotud loamenetlusega ning taastuenergiajaamade ehitamise ja käitamise lubade väljastamisega.
 - (6) Artiklites 16a, 16b ja 16c sätestatud tähtaegade kohaldamine ei piira kohtulikku edasikaebamist, õiguskaitsevahendeid ega muid kohtumenetlusi ning alternatiivseid vaidluste lahendamise mehhanisme, sh kaebemenetlusi, kohtuvälist edasikaebamist ja õiguskaitsevahendeid, ning neid tähtaegu võib pikendada selliste menetluste kestuse võrra.
 - (7) Liikmesriigid tagavad, et taastuenergiajaama või sellega seotud võrguühenduse arendusprojektiga, sealhulgas selle keskkonnaaspektidega seotud halduslike ja kohtulike edasikaebamiste puhul kohaldatakse kõige kiiremat asjaomasel riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil olemas olevat haldus- ja kohtumenetlust.“
- (7) Lisatakse artikkel 16a:

„Artikkel 16a

Loamenetlus taastuenergia eelisarendusaladel

- (1) Liikmesriigid tagavad, et taastuenergia eelisarendusaladel asuvate projektide puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus üle ühe aasta. Kui see on põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võib nimetatud üheaastast tähtaega kolme kuu võrra pikendada. Sellisel juhul teavitavad liikmesriigid arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu pikendus on põhjendatud.
- (2) Taastuenergia eelisarendusaladel jaamade ajakohastamist, alla 150 kW elektrivõimsusega uute käitiste rajamist, samas asukohas paiknevaid energiasalvestusrajatise ning nende võrguühendusi käsitlev loamenetlus ei kesta kauem kui kuus kuud. Kui see on põhjendatud erakorraliste asjaoludega, näiteks esmatahtsatel ohutusega seotud põhjustel olukorras, kus ajakohastamisprojekt mõjutab oluliselt võrku või käitise algset võimsust, suurust või tõhusust, võib nimetatud üheaastast tähtaega pikendada kolme kuu võrra. Liikmesriigid teavitavad projekti arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu pikendus on põhjendatud.

- (3) Ilma et see piiraks lõigete 4 ja 5 kohaldamist, erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ning kõnealuse direktiivi II lisa punkti 3 alapunktidest a, b, d, h ja i ning punkti 6 alapunktist c üksi või koostoimes punkti 13 alapunktiga a, kui tegemist on taastuenergiaprojektidega, vabastatakse uued taotlused, mis käsitlevad taastuenergiajaamasid (välja arvatud biomassi põletavad jaamad), sealhulgas jaamade ajakohastamist juba vastava tehnoloogia jaoks määratud taastuenergia eelisarendusaladel, samas asukohas paiknevaid salvestusrajatisi ning nende võrguühendusi, direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, tingimusel et nende projektide puhul järgitakse artikli 15c lõike 1 punkti b kohaselt kehtestatud eeskirju ja meetmeid. Erandit direktiivi 2011/92/EL kohaldamisest ei kohaldata projektide suhtes, millel on tõenäoliselt oluline keskkonnamõju mõnes teises liikmesriigis või mille puhul liikmesriik, keda projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, seda taotleb, nagu on sätestatud kõnealuse direktiivi artiklis 7.

Erandina direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõikest 3 ei hinnata esimeses lõigus osutatud jaamade mõju Natura 2000 aladele.

- (4) Liikmesriikide pädevad asutused vaatavad lõikes 3 osutatud taotlused läbi. Sellise läbivaatamise eesmärk on teha kindlaks, kas mõni sellistest projektidest võib, arvestades selle geograafilise ala keskkonna tundlikkust, kus projekt asub, suure tõenäosusega põhjustada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei tehtud kindlaks direktiivi 2001/42/EÜ ja asjakohasel juhul direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt läbi viidud keskkonnamõju hindamise käigus, mis käsitles kava või kavasid, millega määrati taastuenergia eelisarendusalad. Ajakohastamisprojektide läbivaatamine piirdub võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algse projektiga.

Sellise läbivaatamise jaoks esitab projektiarendaja teabe projekti omaduste kohta, selle kohta, kuidas projekti puhul järgitakse artikli 15c lõike 1 punktide b ja c kohaselt konkreetse eelisarendusala jaoks kindlaks määratud eeskirju ja meetmeid, projekti raames kasutusele võetud mis tahes lisameetmete kohta ning selle kohta, kuidas nende meetmetega vähendatakse keskkonnamõju. Selline läbivaatamine viiakse lõpule 30 päeva jooksul alates uusi taastuenergiajaamu käsitlevate taotluste esitamise kuupäevast, välja arvatud alla 150 kW elektrivõimsusega kütiste puhul. Selliste kütiste puhul ja jaamade ajakohastamist käsitlevate uute taotluste puhul viiakse läbivaatamisetapp lõpule 15 päeva jooksul.

- (5) Pärast läbivaatamist antakse lõikes 3 osutatud taotlustele keskkonnaaspektide seisukohast luba ilma, et selleks oleks vaja pädeva asutuse sõnaselget otsust, välja arvatud juhul, kui pädev asutus võtab vastu nõuetekohaselt põhjendatud ja selgetel tõenditel põhineva haldusotsuse selle kohta, et konkreetne projekt võib, arvestades selle geograafilise ala keskkonna tundlikkust, kus projekt asub, suure tõenäosusega põhjustada olulist ettenägematut kahjulikku mõju, mida ei saa leevendada nende meetmete abil, mis on esitatud kavas või kavades, millega määrati eelisarendusalad, või meetmetega, mille arendaja on projekti jaoks välja pakkunud. Selline otsus tehakse üldsusele kättesaadavaks. Selliste projektide puhul tuleb teha direktiivi 2011/92/EÜ kohane hindamine ja vajaduse korral direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 3 kohane hindamine, mis viiakse läbi kuue kuu jooksul pärast läbivaatamisotsuse vastuvõtmist.

- (6) Kui asjaomased haldusasutused ei vasta lõigetes 1 ja 2 osutatud taotluste menetlemisel ettenähtud tähtaja jooksul, tuleb konkreetsed haldustoimingud lugeda heakskiidetuks, välja arvatud juhul, kui konkreetse projekti puhul tuleb teha lõike 5 kohane keskkonnamõju hindamine. Kõik sellest tulenevad otsused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

- (8) Lisatakse artikkel 16b:

„Artikkel 16b

Loamenetlus väljaspool taastuvenergia eelisarendusalasid

- (1) Liikmesriigid tagavad, et väljaspool taastuvenergia eelisarendusalasid asuvate projektide puhul ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus üle kahe aasta. Kui see on põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võib nimetatud kaheaastast tähtaega kolme kuu võrra pikendada. Sellisel juhul teavitavad liikmesriigid arendajat selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu pikendus on põhjendatud.
- (2) Kui direktiivi 2011/92/EL või direktiivi 92/43/EMÜ kohaselt tuleb teha keskkonnamõju hindamine, viiakse see läbi ühe menetlusena, mis hõlmab kõiki konkreetse projekti asjakohaseid hindamisi. Kui selline keskkonnamõju hindamine on vajalik, esitab pädev asutus arendaja esitatud teavet arvesse võttes arvamuse sellise teabe ulatuse ja üksikasjalikkuse kohta, mille arendaja peab keskkonnamõju hindamise aruandes esitatama ja mille ulatust hiljem ei laiendata. Kui konkreetsetes projektides on võetud asjakohaseid leevendusmeetmeid, ei loeta direktiivi 92/43/EMÜ artikli 12 lõike 1 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 5 alusel kaitstavate liikide tapmist või häirimist tahtlikuks. Kui uudsete leevendusmeetmete, mille eesmärk on vältida nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ja direktiivi 2009/147/EMÜ alusel kaitstud liikide tapmist või häirimist või mis tahes muud keskkonnamõju nii palju kui võimalik, tõhusust ei ole laialdaselt katsetatud, võivad liikmesriigid lubada nende kasutamist ühes või mitmes katseprojektis piiratud aja jooksul, tingimusel et selliste meetmete tõhusust jälgitakse tähelepanelikult ja kui need ei osutu tõhusaks, võetakse viivitamata asjakohaseid meetmeid. Taastuvenergia eelisarendusaladest väljaspool projektide ajakohastamist, alla 150 kW elektrivõimsusega uute käitiste rajamist, samas asukohas paiknevaid salvestusrajatisi ning nende võrguühendusi käsitlev loamenetlus ei kesta kauem kui üks aasta, sealhulgas keskkonnamõju hindamised, kui need tuleb asjakohaste õigustaktide kohaselt teha. Kui see on põhjendatud erakorraliste asjaoludega, võib nimetatud üheaastast tähtaega kolme kuu võrra pikendada. Liikmesriigid teavitavad arendajaid selgelt erakorralistest asjaoludest, mille tõttu pikendus on põhjendatud.

Liikmesriigid hõlbustavad väljaspool eelisarendusalasid asuvate projektide ajakohastamist, tagades, et kui liidu keskkonnaalaste õigusaktide alusel tuleb teha projekti keskkonnamõju hindamine, piirdub selline hindamine võimaliku mõjuga, mis tuleneb projekti muutmisest või laiendamisest võrreldes algse projektiga. “

- (9) Lisatakse artikkel 16c:

„Artikkel 16c

Loamenetlus päikeseenergiaseadmete paigaldamiseks tehisraajatistele

- (1) Liikmesriigid tagavad, et päikeseenergiaseadmete paigaldamise, sealhulgas ehitisintegreeritud päikeseenergiaseadmete paigaldamise puhul olemasolevatele või tulevastele tehisraajatistele (välja arvatud tehisveepinnad) ei kesta artikli 16 lõikes 1 osutatud loamenetlus üle kolme kuu, tingimusel et selliste rajatiste põhieesmärk ei ole päikeseenergia tootmine. Erandina direktiivi 2011/92/EL artikli 4 lõikest 2 ja kõnelause direktiivi II lisa punkti 3 alapunktidest a ja b üksi või koostoides punkti 13 alapunktiga a, vabastatakse selline päikeseenergiaseadmete paigaldamine direktiivi 2011/92/EL artikli 2 lõike 1 kohasest nõudest teha spetsiaalne keskkonnamõju hindamine, kui selline nõue on kohaldatav.“

- (10) Lisatakse artikkel 16d:

„Artikkel 16d

Ülekaalukas avalik huvi

Liikmesriigid tagavad hiljemalt [kolm kuud pärast jõustumist] kuni kliimanetraalsuse saavutamiseni, et loamenetluses eeldatakse, et taastuenergiajaamade planeerimine, ehitamine ja käitamine, nende võrguühendused ja seotud võrk ise ning salvestusvahendid vastavad ülekaalukale avalikule huvile ning edendavad rahva tervist ja ohutust, kui üksikjuhtumite puhul kaalutakse õiguslikke huve direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 4 ja artikli 16 lõike 1 punkti c, direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 7 ja direktiivi 2009/147/EÜ artikli 9 lõike 1 punkti a kohaldamiseks.“

Artikkel 2

Direktiivi 2010/31/EL muutmine

Direktiivi 2010/31/EL muudetakse järgmiselt.

- (1) Lisatakse artikkel 9a:

„Artikkel 9a

Päikeseenergia hoonetes

Liikmesriigid tagavad, et kõik uued hooned on projekteeritud selliselt, et optimeerida nende päikeseenergia tootmise potentsiaali asukoha päikeseekiirguse tiheduse alusel, mis võimaldab päikeseenergiatehnoloogia hilisemat kulutõhusat paigaldamist.

Liikmesriigid tagavad sobivate päikeseenergiaseadmete kasutuselevõtu

- (a) 31. detsembriks 2026 kõigil uutel üldkasutatavatel ja ärihoonetel, milles on kasulikku põrandapinda rohkem kui 250 ruutmeetrit;
- (b) 31. detsembriks 2027 kõigil olemasolevatel üldkasutatavatel ja ärihoonetel, milles on kasulikku põrandapinda rohkem kui 250 ruutmeetrit, ning
- (c) 31. detsembriks 2029 kõigil uutel eluhoonetel.

Liikmesriigid määravad kindlaks ja avalikustavad riiklikul tasandil kriteeriumid nende kohustuste praktiliseks rakendamiseks ja võimalike erandite tegemiseks teatavat liiki hoonetele vastavalt päikeseenergiaseadmete hinnatud tehnilisele ja majanduslikule potentsiaalile ning selle kohustusega hõlmatud hoonete omadustele.“

Artikkel 3
Direktiivi 2012/27/EL muutmine

Direktiivi 2012/27/EL muudetakse järgmiselt.

- (1) Artikli 3 lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Liikmesriigid tagavad ühiselt, et 2030. aastaks vähendatakse energiatarbimist vähemalt 13 % võrreldes 2020. aasta võrdlusstenaariumi prognoosidega, nii et liidu lõppenergia tarbimine 2030. aastal ei ületa 750 miljonit naftaekvivalenttonni ja liidu primaarenergia tarbimine ei ületa 980 miljonit naftaekvivalenttonni.“

Artikkel 4
Ülevõtmine

- (1) Liikmesriigid jõustavad artikli 1 punkti 10 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [kolm kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist].

Liikmesriigid jõustavad artikli 1 punktide 1, 2, 3, 4, 6, 8 ja 9 ning artikli 3 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [üks aasta pärast käesoleva direktiivi jõustumist].

Liikmesriigid jõustavad artikli 1 punktide 5 ja 7 ning artikli 2 järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [kaks aastat pärast käesoleva direktiivi jõustumist].

Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

- (2) Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 5
Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 6
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja